

דף נז

ק. מה דינם של עבדים לענין יינם ולענין טומאת רוקם ומדרסם?

הלוקח עבדים מנכרי, וכן בני שפחותיו; היין שנגעו בו, אם מלו ולא טבלו, עבדים גדולים היודעים בטיב עכו"ם ומשמשיה – היין אסור. קטנים שאינם יודעים בטיב עכו"ם ומשמשיה – לדברי רב, עבדים הניקחים יינם אסור בשתייה, ובני שפחות מותר הואיל וגדלו אצל יהודים הקלו בהם. ולשמואל, כל קטנים שאינם יודעים בטיב ע"ז – מותר.

מלו וטבלו; לרב, יינם מותר. ולשמואל, עבדים גדולים שלקחם מן הנכרי – יינם אסור עד שתשקע עבודת כוכבים מהם, כלומר שיעברו י"ב חדש.

א. רבנו חננאל פסק כשמואל (ומובאת דעה זו בטור. וע"ע בשו"ת עמודי אור מא, א), שכן נראה שסובר רבי יהושע בן לוי. ואילו ר"ת פסק שאין צריך שיקוע. וכתבו התוס' שכן מנהג בני אשכנז.

ב. כתבו הרשב"א והריטב"א: כל זה אמור בנגיעתם ביין שלנו, אבל יינם לעולם אסור בהנאה בגזרה מוחלטת.

ג. נכרי שנתגייר כדין, שמל וטבל – יינו מותר מיד וא"צ לחכות זמן כדי שתשתקע עבודת כוכבים, אפילו לשמואל (תוס').

ויש אומרים אפילו מל ולא טבל אין מגעו אסור בשתייה (עפ"י רא"ש; תוס' סד: ד"ה אין; רמ"א יו"ד קכד, ב ש"ך וט"ז). ויש חולקים (ער"ן ותוס' שם).

רוקן ומדרסן; מלו וטבלו – טהור. מלו ולא טבלו – נחלקו שתי לשונות בגרסת הברייתא אם טמא או טהור (ברשות הרבים. ר"ן. ועתוס' ורש"ש), שהקלו לענין טהרות שלא לשורפן (עתוס').

פסק רבנו תם כדעת המטהרים, שהרי טומאה זו מדרבנן. והרמב"ן פסק שטמא, כי לפי לשון זו אין צורך לומר שרב ושמואל נחלקו, הלכך יש לנקוט כדעה זו.

דף נח

קא. מה דין היין באופנים הבאים?

א. עכו"ם שנגע או שכשך ביין לצורך כלשהו ולא לכוונת ניסוך, כגון לראות שיש שם יין, או כדי לטועמו.

ב. נגע ביין וכסבור משקה אחר הוא.

ג. הריק יין מכלי לכלי ולא נגע בו, בכוונה שלא בכוונה.

ד. נתן לתוכו מים למוזגו.

א. עכו"ם שנגע ביין לצורך מסוים שלא לכוונת ניסוך; בתחילה התירו רבא בהנאה, אך לא בשתייה. ולבסוף חזר בו מכח קושיות אביי והודה לדברי החולקים עליו לאסור (כהוראת רב הונא בר חיננא ור"ה בריה דרב נחמן).

א. לפי גרסת התוס' ופירושם, אף מתחילה לא סבר רבא להתירו אלא כשנתערב ביין התר, ולבסוף הסיק לאסרו גם כשנתערב. אלא מוכר את התערובת לנכרי מלבד דמי היין האסור המעורב בו, כרשב"ג.

ב. אם הנכרי היה עוסק ביין לצורך ישראל כגון שמדדו בשבילו, או אם היה טרוד בעבודתו –